

RECENZJE

I. I. Żuravlev, T. N. Selivanova, N. A. Čeremisinov — **OPREDELITEL' GRIBNYCH BOLEZNEJ DEREV'EV I KUSTARNIKOV.** Moskwa, Lesnaja promyšlennost' 1979. Opr., s. 247, tabl. kolor. 16, cena 1,70 rub., nakład 16 tys. egz.

Podręcznik radzieckich fitopatologów (jeden z autorów N. A. Čeremisinov zmarł przed ukazaniem się książki) dotyczy wyłącznie chorób drzew i krzewów wywoływanych przez grzyby. Jest to pozycja niezwykle ważna w aspekcie strat jakie wskutek działalności niektórych szkodliwych gatunków grzybów ponosi gospodarka leśna także w naszym kraju.

Książka składa się z 2 części. W pierwszej (40 s.) autorzy ogólnie scharakteryzowali zagadnienia związane z chorobami drzew wywoływanych przez grzyby. Treścią kolejnych rozdziałów są: grzyby jako sprawcy chorób drzew, podstawy systematyki grzybów, grzybowe choroby roślin — ich rozprzestrzenianie się, klasyfikacja i straty gospodarcze, metodyka przygotowania zielnika i analizy mikroskopowej zebranego materiału oraz metodyka oznaczania grzybów i rozpoznawania wywoływanych przez nie chorób.

Część druga książki (prawie 200 s.) zawiera klucze do oznaczania grzybowych chorób najważniejszych drzew i krzewów leśnych i niektórych ozdobnych (nie uwzględniono drzew i krzewów owocowych). Układ treści tej części ma charakter encyklopedyczny. Rośliny żywicielskie uszeregowano w porządku alfabetycznym według rosyjskich nazw rodzajów. Oddzielnie zestawiono drzewa iglaste (rodzaje: *Picea*, *Pinus*, *Larix*, *Abies*), oddzielnie drzewa liściaste (rodzaje: *Robinia*, *Betula*, *Fagus*, *Ulmus*, *Carpinus*, *Quer-*

cus, *Salix*, *Castanea*, *Acer*, *Tilia*, *Populus*, *Morus*, *Eucalyptus*, *Fraxinus*) oraz krzewy liściaste (*Caragana*, *Berberis*, *Ligustrum*, *Crataegus*, *Lonicera*, *Frangula*, *Rhamnus*, *Corylus*, *Padus*, *Rosa*). Przy każdym rodzaju lub gatunku rośliny żywicielskiej znajdują się dychotomiczne klucze do oznaczania patogennych grzybów. Klucze skonstruowano według najważniejszych i najbardziej widocznych symptomów określonej choroby — uszkodzeń liści, pędów, owoców, nasion, obumierania gałęzi, obecności owocników grzybów itp. Klucze zakończone są szczegółowymi diagnozami grzybów — patogenów z podaniem także ich nazwy w języku rosyjskim, określeniem stopnia szkodliwości i zasięgu geograficznego w ZSRR. Diagnozy niektórych grzybów są powtórzone wtedy gdy dany gatunek jest pasożytem więcej niż jednego drzewa lub krzewu. Np. murzak Schweinitza (*Phaeolus schweinitzii*) omówiony jest w tekście kilkakrotnie jako pasożyt: limby syberyjskiej (*Pinus sibirica*), modrzewi (*Larix* spp.), sosny zwyczajnej (*Pinus sylvestris*), wejmutki (*Pinus strobus*) oraz czeremchy (*Padus avium*). Na 16 tablicach autorzy umieścili barwne wizerunki owocników kilkunastu gatunków grzybów — pasożytów drzew i krzewów, a także przedstawiających wygląd porażonych przez grzyba części roślin żywicielskich. Istotną częścią książki są indeksy: łacińskich i rosyjskich nazw grzybów oraz rosyjskich nazw omówionych chorób. Spis literatury liczy ponad 50 pozycji. Są to w większości podręczniki fitopatologii i klucze do oznaczania grzybów.

Książka o grzybowych chorobach drzew i krzewów leśnych i ozdobnych jest wydawnictwem potrzebnym i przydatnym zwłaszcza specjalistom —

praktykom. Jest to opracowanie nowoczesne i mimo stosunkowo niewielkiej objętości treściwe (mała czcionka). Warto pomyśleć o przetłumacze-

niu tej książki i wydaniu jej również w języku polskim.

Maciej Z. Szczepko